

● اخبار خارجی

● بهشت

عبدالرزاق غرنه، ناشر:
همیش هیلتن، ۱۵ پوند.

کتابی شاعرانه و بسیار آموزنده درباره آفریقا و مردم و قدرتهای خیره کننده ناشناخته‌ای که در این سرزمین وجود دارد و در قالب داستانی گیرا و تکان دهنده. از همین نویسنده چندی قبل مجموعه داستانهای کوتاهی منتشر شده بود که همگی حال و هوای خاص آفریقای داشت.

● پرونده پلیکان

جان گریشام، ناشر: آرو،
۵ پوند.

پرونده پلیکان عنوان کتاب جدید جان گریشام است که بر اساس آن فیلمی پر فروش نیز ساخته شده است. ماجرای کتاب درگیریهای وکلای دعاوی در دیوانعالی آمریکاست. بسیاری از منتقدان کتاب، آن را به رغم ضعفها و ساده انگاریهایش، از فیلمی که بر اساسش ساخته شده است، بهتر دانسته‌اند.

● تعطیلی غیرممکن

اسپالدینگ گری، ناشر:
پیکادور، ۶ پوند.

اولین رمان اسپالدینگ گری است، که پیشتر چند داستان کوتاه از او انتشار یافته بود. گری نشان می‌دهد که نویسنده‌ای است توانا و گرچه رمانی طولانی می‌نویسد، اما اثر خسته کننده‌ای عرضه نمی‌دارد. نثر گری در این کتاب شفاف و چشمگیر است، منتها ایراد عمده کار در این است که بخش زیادی از این کتاب قبلاً در داستان کوتاه باشناهمسوی کامبوج او آمده بود و گری رمان خود را با یک «و» بزرگ شروع می‌کند.

● تخم مرغهای مهلک و چند داستان طنز از ادبیات شوروی

میخائیل بولگاکف و نویسندگان دیگر، ناشر:
کوارت انکاترز، ۸ پوند.

«ما به شوخیهای سالم، امیدبخش و نشاط آور نیاز داریم تا راه را برای یک آینده روشن کمونیستی هموار سازیم». این یک طنز تلخ روسی نیست، بلکه درست همان چیزی است که به هنرمندان طنزنویس این کشور دستور داده می‌شد تا خلق کنند. اما ثمره چنین دستوری عملی آن بود که بسیاری از این طنزنویسان یا دست از نویسندگی کشیدند، یا مجنون شدند، یا خود را هلاک کردند.

این مجموعه‌ای از بهترین داستانهای طنزآمیز اتحاد شوروی است و داستان میخائیل بولگاکف به حق در آن نقش محوری دارد. ناشر درصد است تا مجموعه دیگری از داستانها را نیز به چاپ برساند.

● کوتوله بدقدم

آبرام ترتز، ناشر: کوارتت انکاترز، ۶ پوند.
ترتز، نام مستعار آندره‌ی

سیناوسکی منتقد ادبی و نویسنده شوروی است که در سال ۱۹۶۶ به خاطر مسخره کردن رئالیسم سوسیالیستی مورد نظر سردمداران این کشور به هفت سال حبس با اعمال شاقه محکوم شد. کوتوله بدقدم داستان یک نویسنده کوتوله است که باید داستانهای پرطرفداری منطبق با الگوهایی که از طرف مقامات عالی حکومتی به او ارائه می‌شود، بنویسد و منتشر سازد. ترتز طنزنویسی بسیار قدرتمند و نویسنده‌ای تواناست که به هر حال با افرادی که بنا به فشارهایی دست به کارهای خلاف می‌زنند، همدردی می‌کند.

● تعقیب گرچه

المور لئونارد، ناشر:
پنگوئن، ۵ پوند.

یکی دیگر از کتابهای پر حاشیه و هیجان المور لئونارد، اما این بار قهرمان کتاب به خلاف آثار قبلی او، یک دزد ناوارد میانسال نیست، بلکه یک تفنگدار سابق نیروی دریایی آمریکاست که در شانزده سال قبل در عملیاتی علیه انقلابیون دومینیکن شرکت داشته و از آن زمان تحت تعقیب یک چریک کهنه‌کار قرار دارد.

● حال که برگشته‌ای

ا.ل. کندی، ناشر: جانتن کپ، ۲۴۸ صفحه، ۹ پوند.
مجموعه تازه‌ای از داستانهای کوتاه ا.ل. کندی که او را یکی از بااستعدادترین نویسندگان جهان در آستانه قرن بیست و یکم نام نهاده‌اند. بسیاری از داستانهای او در این مجموعه به صورت تک‌گویی ارائه می‌شود. چنین به نظر می‌رسد که شخصیت‌های او فقط از طریق کلام است که می‌توانند با یکدیگر ارتباط

برقرار سازند. کندی ذوق سرشاری در مورد سبک دارد، نوشته‌های او از سیالیت و روانی شعر برخوردار است. کندی در عرصه رمان‌نویسی هم بسیار موفق بوده است و رمان در جست و جوی یک رقصی محتمل او هم مورد توجه منتقدان قرار گرفته و هم با فروش خوبی رو به رو شده است.

● زهر برای آموزگار

نانسی اسپین، ناشر:
ویراگو، ۶ پوند.

ماجرای پرحاشیه برای دو پلیس زن که در جست و جوی یافتن عاملان زهر دادن به آموزگاری در یک مدرسه دخترانه‌اند. کتاب بسیار پرتحرک و جذاب از کار درآمده و شوخیهای آن به موقع و کاملاً نشاط آور است.

● شاخصهای پُست

مدرنیسم
نیکلاس زربروگ، ناشر:
انتشارات دانشگاه ایلی نوی،
۱۸۳ صفحه، ۲۰ دلار.

مجموعه‌ای از مقالات پراکنده درباره پُست مدرنیسم که به یکی از جنجال‌برانگیزترین مباحث نقد ادبی - هنری در قرن اخیر بدل شده است. حاوی مقالاتی با عناوینی چون «بکت و برشت»، «کیچ، ولف و بازگشت به بدیل سوم» و مقالات دیگری در بررسی آثار والتر بنیامین، رولان بارت و بورديو.

● گرمهای شب‌تاب در غبار

قره‌العین حیدر، چاپ
استرلینگ دهلی، ۴۳۵ صفحه
۱۶/۵۰ پوند.

قره‌العین حیدر را کمتر کسی در غرب می‌شناسد و این جای تأسف بسیار دارد. علت این اهمال را باید در ترجمه‌های بسیار بد از نثر پیچیده و سهل‌المتنع او دانست.

اما او با حدود پنجاه سال سابقه در میان اردو زبانان به عنوان بزرگترین رمان‌نویس معاصر شناخته می‌شود و بی‌تردید یکی از بهترین رمان‌نویسان تمام آسیای جنوبی است. هرچه نویسندگان بیشتری در آسیا حصارهای زبان را فرو می‌ریزند و آثار خود را بیش از گذشته در معرض داوریهای مردم بیشتری قرار می‌دهند، ادبیات این خطه نیز به مراتب بهتر از گذشته جایگاه واقعی خود را به دست می‌آورد. کرمه‌های شب تاب... در بنگلادش می‌گذرد و از نظر زمانی چهاردهه از ۱۹۳۹ تا ۱۹۷۹ را در بر می‌گیرد و از چند زاویه مختلف نگاهی روشنگر به تاریخ این منطقه از شبه قاره هند می‌اندازد. شخصیت‌های حیدر ناظر رویدادهای تاریخی متعدد و خونباری از استقلال هند و پاکستان تا مبارزات پرکشتار برای استقلال بنگلادش هستند. در داستان او همه از افسران استعمارگر انگلیسی گرفته تا ماهیگیران بومی و هنرمندان و پیروزمندان و شکست خوردگان و تبعیدشدگان و خلاصه همه قشرها این فرصت را می‌یابند تا حلیث نفس خود را بازگویند. در مرکز این داستان چند کانونی، دختر جوانی به نام دیپالی سرکر، هند و مذهب و طرفدار جناح چپ جنبش ملی‌گرا و پسر مسلمان جوانی به نام رهان احمد حضور دارند که احمد زندگی خود را برای بهبود وضعیت مردم مستمندکشورش وقف کرده است و این احساسات پاک و بی‌شائبه، آنان را به سوی عشقی گرم و پاک پیش می‌برد. این رابطه زمینه‌ای می‌شود برای کاوش در رفتار خصومت‌بار هندوها و مسلمانان؛ رابطه میان مالکان و رعایا و همین امر شور و شوق آنان به استقلال کشور را دوچندان می‌کند.

● روی هم رفته

مجموعه نوشته‌های غیرداستانی سال بلو

سال بلو مجموعه‌ای از کارهای غیرداستانی خود را که گهگاه به نوشتن آنها می‌پردازد در این کتاب گردآورده است. او این کتاب را نه به مثابه صندوقچه اشیا گرانبها، بلکه مجموعه‌ای از مقالات خواندنی می‌داند. با وجود این بیشتر خوانندگان ظاهراً آن را چیز دیگری می‌دانند. اگر چه ما سال بلو را به خاطر ادبیات داستانی‌اش ارج می‌نهیم، اما صدایی که او از آن طریق حرف‌هایش را می‌زند منحصر به خود اوست و اصلاً تفاوتی ندارد که او کدام نوع ادبی را برای بیان خویش انتخاب کرده است. هر کتاب تازه‌ای از بلو همیشه ارزشمند است، حتی اگر رمان نباشد یا از تکنیک تازه‌ای برخوردار نباشد. این موضوع درباره‌ی دوی هم دفته تنها کتاب غیرداستانی سال بلو در طول پنجاه سال کار ادبی او نیز صادق است.

خوانندگان می‌دانند که بلو دیدی قطعی و تندوتیز دارد. در این دو دهه، یعنی از زمانی که هر دوگ باعث شگفتی همگان شد، سال بلو چندان هم بی‌میل نبوده است که از نثر داستانی خویش برای کشیدن یک پرده کم‌رنگ نومیدکننده بر دنیای مدرن استفاده کند. در چند مورد این تصویر تیره و تار در نوشتن رمانهایی به کار گرفته شده است که پیشتر از آنکه یک کار هنری باشند از این جهت مورد توجه‌اند که رمان و سواس و بلبینی هستند. شاید بیشتر از همه این دیدگاه در داستانهای آقایی رئیس به چشم می‌خورد، اما انرژی تأکیدکننده و نفوذگر همین داستان،

رمانهای دیگر را هم در بر می‌گیرد. وقتی آثار بلو را می‌خوانیم، حضور قوی و آمرانه نویسنده را در کارهایش بیشتر درمی‌یابیم، حضوری که در ادبیات معاصر آمریکا به کلی با دیگران تفاوت دارد.

شکی نیست که حدود سی مطلب گردآوری شده در این مجموعه نیز همان خصوصیت مذکور را دارند. اگر آنها را مقاله بنامیم شاید کمی بی‌ربط گفته باشیم، زیرا چند سخنرانی و دو مصاحبه هم در میان آنها هست. اما مسلم این است که همه آنها حرف‌های بلو هستند. این مقاله‌ها نوشته‌ی مردی است که می‌گوید، «من فرزند نسلی هستم که عاشق ادبیات بود و امروزه تقریباً نابود شده است.» سال بلو بیشتر عمر خود را وقف این کرد که «جایگاه شاعر و رمان‌نویس در جامعه آمریکا، و نیز ترکیبی که این جامعه از ذهن و ناپخته‌ها ارائه می‌دهد» را مشخص کند. این موضوع، به نوعی، سؤالی است که بلو در پخته‌ترین نوشته‌های این مجموعه (سخنرانیهای ایراد شده در واشنگتن [۱۹۷۷] و سخنرانی دانشگاه آکسفورد [۱۹۹۰]) عمیقاً آن را بررسی کرده است.

در سخنرانی نخست، بلو خود را جوانی معرفی می‌کند که در سال ۱۹۳۹ در شیکاگو زندگی کرده و کتابی نوشته که عمداً چند نتیجه‌گیری مختلف در آن آورده شده است. او در یکی از پیاده‌روی‌هایش در شهر، دکتر ل را ملاقات می‌کند. دکتر ل یک محقق فوق‌العاده باسواد اروپایی است که دایماً می‌پرسد، «آه رومانسیر چطور است؟»

و بلو اینگونه جواب می‌دهد: «معنای زندگی غیر فعال من چه بود؟ یک کار معمولی پر منفعت از

آن بهتر بود، نه؟ قالب ساز یا ابزار ساز، بیهودگی یک نفر مفلس را می‌فهمید، اما از این بی‌پولی پر رنج و مشقت چه می‌خواست بسازد؟ این نظم خود بر خویش اعمال کرده چه مفهومی داشت؟ حتماً اهمیتی داشت و بی‌تردید به آدم این جسارت را می‌داد که ادعا کند دنیای بدون هنر پذیرفتنی نیست. اما از این حقیقت ساده فراتر نبود که قهرمان هنر، خود بی‌ثبات، کله‌شق، عصبی و نادان او بوده است. و او نمی‌توانست چیزهای کلیشه‌ای را تحمل کند و زیستنی را بپذیرد که خود به دست خویش برای خودش ساخته است. این زندگی نظامی‌وار، که در آن هدف نظامی واضح و مشخص نبود، مطمئناً قدرت آروزها را استحکام بخشید و پاسخ به سؤال پروفیسور ل می‌توانست این باشد که: مطمئناً رومانسیر یک فکری دارد اما او هنوز نمی‌داند که دقیقاً چیست.»

این سؤال حتماً سؤال هر هنرمند امریکایی که اهداف جدی را دنبال می‌کند خواهد بود. چون این موضوع، برای آنهایی که بیشتر به ظاهر یک چیز اهمیت می‌دهند تا ماده اصلی آن یک چیز، این یک اصل است که بر اساس آن غرابت یا رفتار نامعمول یا هر دو را توجیه کنند. تا زمانی که آمریکا نسبت به هنر، بی‌ذوق و حتی دشمن آن است، این وظیفه هنرمند است که آمریکا را نپذیرد و این انکار را صراحتاً ابراز کند. با وجود این سال بلو روش خلاقه و پخته‌تری را انتخاب کرده است. او می‌داند که، «قهرمانان هنر هیچ پیروزی بزرگی به دست نیاورده‌اند.» و «قصه‌های عشق و مرگ می‌تواند برای گوینده آن خطر آفرین باشد.» اما او این را هم می‌داند که، «رها کردن هنر نمی‌تواند اتفاق افتد.» □